

TISKOVÁ ZPRÁVA

Dětský pěvecký sbor Motýli Šumperk, účastník soutěže International Choral Festival of Preveza, která proběhla ve dnech 7. - 10. července 2016 v Řecku, získal pod vedením Heleny Stojaníkové v kategorii dětských sborů zlatou medaili. Jsme moc rádi, protože děti zazpívaly způsobem, který zcela naplnil naše očekávání. Motýli podali výborné výkony také na všech doprovodných akcích festivalu. Helena Stojaníková kromě toho obdržela cenu „Best Outstanding Choral Pedagogy“. Děkujeme za všestrannou podporu těm, kteří účast na soutěži umožnili, a také všem, kteří nám drželi palce. Tomáš Motýl, sbormistr ŠDS.

ZÁJEZD NA SOUTĚŽ DO ŘECKÉ PREVEZY 4. - 15. července 2016

DEN PRVNÍ - pondělí 4. července

Je to celé jakési nadšeně povznesené, asi ty prázdniny a sluníčko. Už včera při podvečerním nakládání autobusu byly děti samý úsměv, jedna veliká pomáhací ochota a rodičové zrovna tak. Dnes ráno jsem hned u komínových vrátek natrefil naši paní ředitelku, přivstala si, aby nás doprovodila, a na cestu vypravila notnou krabicí koláčků. Koláčky my rádi, navykla nás na ně již před léty paní Grauová, která svou Aničku vždy vybavila vonící zásilkou. Tu pak sbor s potěšením požíral na první pumpě, která se nám v tom či onom směru natrefila do cesty. Anička už dávno ve sboru skončila, ale koláčky se pečou dál a taky paní Grauová věrně mává na zábřežském kruháči, pokud je všední den, neboť ona tam někde blízko pracuje. Tak i dnes. Vyjeli jsme o čtvrt hodinky později, Tom (jsme tři toho jména) ještě nakupoval čerstvý chleba, aby robátkům dobře chutnalo. První prázdninové pondělí je znát, všude nadělali uzavírky, aby se mohlo pilně pracovat, když teď jezdí tolik aut a každý se může sám přesvědčit, jak nezdolné je silniční budovatelské úsilí. Ploužíme se tedy k jihu v několika zvolna postupujících kolonách a skutečně, za pouhé čtyři hodiny, již nasycení grauovic pozoruhodným pečivem, vjíždíme do země jižních sousedů. Vítá nás dlouhá pomalu se posunující řada aut...

Jaksi taksi to jde vpřed, někdy pomalu a trhaně, jindy plynuleji. Vcelku bez obtíží projíždíme Vídní a krátce po třinácté hodině zastavujeme poblíž Wiener Neustadt ku svačině a odpočinku. Jak již byl laskavý čtenář obeznámen, disponujeme dnes dvěma soupravami koláčků, tudíž na pořad přicházejí ty druhé,

ředitelské. Nebude záležitostí zaměstnanecké loajality, prohlásím-li, že také tyto shledáváme zcela znamenitými a po zásluze s nimi ihned naložíme. Povětří jest čerstvé, netrpíme tedy přílišným úpalem. Po půl hodince opět pokračujeme a pozvolna se noříme do alpského předhůří, abychom po necelých dvou hodinkách minuli Graz, a kolem půl páté učinili třetí přestávku tohoto dne nějakých patnáct kilometrů před Klagenfurtem. Kopce pozvolna přecházejí v hory zrcadlí se v hladinách jihorakouských jezer a sluníčko navzdory pozdnímu odpoledni stále více přitápí. Děti jsou dobře naladěny a dílem pospávají, dílem tiše švitoří. Zahájeno předčítání z Kiplingových „Bajek i nebajek“ skazkou o tom „Proč má velryba úzký jícen“. Později pak druhá s názvem „Proč má velbloud hrb“.

Proměna kopců v opravdické hory všestranně dokončena a my brzy nestačíme sledovat úchvatné scenérie míjející pohyblivý domeček. Pohledem do útrob autobusu zjišťujeme, že menší část dětí obdivuje hornaté okolí s námi, větší část upírá pohled na displeje svých mobilních zařízení. Je nám to líto a je to rok od roku horší. Někdejší hraniční přechod Tarvisio nás ve tři čtvrti na šest vpustil do Itálie. Ted' už jedeme z kopce v pravidelném rytmu tunel - výhled - tunel - výhled. Horstvo pozvolna přejde do roviny před městem Udine a brzy na to už vjíždíme do místa našeho dnešního bydliště, jímž je staroslavná Aquileia. Hostel nalezen, sbor ubytován, snídaně zapomenuta v autobusu. V rámci večerní vycházky tedy ještě zamíříme na vzdálené parkoviště, dorazíme koláčky, na něž cestou nestačily síly, rozdáme snídaňové přídělky a pokoušíme se o průchod piniovou alejí, již lemují antické vykopávky. Vrátky jsou však uzavřena, tudíž si děti pro radost před bránou stříhnou alespoň řecký taneček, načež bezostyšně obsadíme místní cyklostezku, abychom se vyhnuli nevábné silnici. V pokročilém soumraku dorazíme k románskému opatství, kde dětem ještě vnutím slovíčko týkající se zdejší epizody mých oblíbenců Konstantina a Metoděje, a na zšeřelém prostranství před bazilikou společně zapějeme. Pak již husím pochodem k domovu s mile žvatlající drobotinou za zády: „...představ si, že jsem v Olomouci na výletě zase ztratila celou krabici řízků. Já vždycky něco ztratím...“ hovoří jedna. „To nic není“, kontruje kolegyně, „já jsem utopila mobil v aktovce. Totiž ta flaška s vodou nebyla zavřená...“ Tak a podobně plynou hovory ve štrůdlu zpěvulí mířících k přechodnému domovu. Zde již ovšem čekají místní donaldi, aby zkusili štěstí, avšak dámy, jsouce předem seznámeny s některými jižními obyčejí, krasavce netečně míjejí, aby se pokojně rozešly do svých doupat a načerpaly sil k následujícím nelehkým dnům.

DEN DRUHÝ - úterý 5. července

Včerejší večer byl horký a plný komárů. Později se ochladilo až středoevropsky, a tu jsme zvažovali, zda zvolit čerstvý vzduch s rizikem komářích úderů nebo hmyzuprosté dusné prostředí. Postavili jsme se nebezpečí čelem a spali v chladivém povětří, aniž jediný komár zavítal. Asi jim byla zima.

Ráno obloha jako vymetená a sluníčko požírá poslední zbytky nočního chladu. Vycházím z pokoje k časné snídani a hle, jsem zřejmě první, na chodbách dosud ticho a klid. Leč o patro níž čtyři mlčenlivé dušičky mladšího věku provinile postávají u schodů tisknouce k sobě toaletní taštičky. „Dobré ráno, copak, copak, čekáte na koupelnu?“ táži se. „Nee, my čekáme na Ivu, protože jsme si zabouchly klíč na pokoji“.

Děti se scházejí k snídani, nesouce si včera fasované balíčky s pokrmy a jídelna se rozeznívá tlumeným hovorem. Čtyři zabouchnuté dušičky se dělí o Helenčinu snídani, kterážto se odbývá kávou. Přichází pan řidič Josef a oznamuje, že autobus je již za rohem na náměstíčku přistaven. Děti se chápou zavazadel a postupně zaujímají místa. Čtyři zapomnětlivé dušičky nikoliv. Ty očekávají příchod paní recepční, třímající svůj jediný majetek - ony toaletní taštičky, s nimiž ráno neprozíravě opustily pokoj. Paní přichází krátce před devátou s omluvou a poukazem na dvě drobných děti a delay babičku.

V autobuse, tou dobou již notně rozpáleném ranním sluncem, již drahnou chvíli posupně zahlíží zbytek manšaftu, co se nezabouchl, kdežto my prozíravější usedáme do stínu na břehu vodního toku, kde příjemně pofukuje. Na dotaz, zda děti tolik milují autobusové vedro, že je vlahý vánek neláká, odpovídají vrásčitým pohledem vysoké vypovídací hodnoty. Inu, vždyť je ještě noc, tak co po nás kdo vůbec chce. Chvíli se ještě dusí v útrobách vozidla, pak samy dostanou ten dobrý nápad a postupně vycházejí na čerstvý vzduch. To už ovšem přichází zabouchnutá skupinka, vůz jest nastartován, klimatizace zapnuta, místa znovu zaujata a tradá na San Marino.

Popřejeme společné dobré ráno a Iva poskytuje obšírnou informaci o průběhu nadcházejícího dne. Poté mikrofon převezme Helenka a přidává podrobnosti týkající se večerního koncertu. Mnohé děti cestují poprvé, je tedy zapotřebí připomínat i věci notoricky známé. Probere program koncertu, postavení sboru při jednotlivých skladbách, nesměle doporučí zmrzlinovou zdrženlivost (obvykle s tím neděláme velké štráchy, ale vzhledem k teplotám, které zde panují, je opatrnost přece jenom na místě). Poté, co odloží mikrofon, zaváhá, zda ještě dále totalizovat a žádat děti, aby dnes odložily mobilní škůdce a šetřily svá ouška k onačejším účelům. Beru to na sebe a poukazuji na hrozící sluchové deformace i mentální vybržděnost, obé

s večerním koncertem ostře kontrastující. Následuje doporučení, aby si spolu zase jednou trochu povídaly. Robátka s porozuměním mručí.

Vyvstala myšlenka zavčas se porozhlédnout po vhodném místě pro uvaření oběda. Nabízela se představa piniového háje, jímž by vlahý větřík povíval, ve stínu mocného stromoví by se dařilo hustému pažitě a několik rozkošných laviček vybízelo ku spočinutí i přípravě chutné krmě. Oči jsme si mohli vykoukat, leč piniových hájů nebylo. Maně jsme zavzpomínali včerejší alpské zeleně i množství dálničních odpočívadel v ní ukrytých. Zde bylo možno každých deset minut volat: „Tady by se to vařilo!“.

Krátce po jedenácté jsme vzali zavděk holou asfaltovou plochou rozpáleného parkoviště poblíž benzínky s obvyklým krámkem. V dohledu ani keřík a slunce tak vysoko, že i vlastní autobus vrhá jen tenký proužek stínu. Roztáhnut veliký slunečník, vztyčena polní kuchyně a v krátké době, za pomoci mnoha ochotných tlapek, uvařen chutný szegedínský guláš s noky místo knedlíků. Ten pak v ještě mnohem kratší době hltavě pozřen k nemalé spokojenosti cestujícího obyvatelstva. Poté vše uvedeno do původního stavu a po rovných osmdesáti minutách neblahé místo opuštěno. Místo zákusku poskytnuta stručná informace o raných dějinách cílové země.

Nasyceni uháníme vyprahlou krajinou, vpravo sem tam kopec, vlevo tušíme moře. Náhle spatříme, jak někdo opravdu hodně veliký zmáčkl palcem kus krajiny, až se ze země vyloupila pořádná kra a našikmo zůstala trčet do dnešních dnů. Tak totiž vypadá panoráma San Marina, přijíždíte-li ze severu. Trvá však ještě dobrou hodinu, než se trojice hradů tyčí přímo nad námi, a autobus začne zdolávat strmé stoupání k historickému centru. Časové prognózy většinou úplně nefungují, a tak místo zamýšlených dvou hodin, zůstala pouhá hodinka a kousek, přičemž ten kousek spotřebují toaletchtivé dušičky. Nicméně v půl čtvrté skupinka v nových tričkách vyráží k vrcholům a světe div se, všechno podstatné pěkně v klidu stíhá. Deset minut po čtvrté otáčíme na zpáteční cestu k autobusu, krásně prokličkujeme všemi nepřehlednými uličkami, a jak se zdá, vše nasvědčuje návratu ve stanovenou dobu. Nu prostě, jak už my jsme zvyklí. Nemohu se ubránit záchvatu vnitřní pýchy, jak zdatně si orientačně počínám. Okamžitě jsem však ztrestán a po dvaceti minutách bloudění potupně zpovídám domorodou ženu, která ku parkovišti P2 cestu nalézti. Dobrá žena za Tomášova jazykového příspěví po chvíli chápe, co nás tíží, a zamíří z kopce dolů ve chvíli, kdy se všichni shodneme na tom, že jsme příliš sestoupili a musíme tedy nahoru. Ona se však nedá zastavit a Tomáše, vybaveného základy italštiny, vleče kamsi do skal, kde tušíme záhadné podzemní prostory. Naše dámy to cynicky komentují poznámkou, že místní donaldka ulovila pěvce. Soudím, že hrdost

je třeba odložit naprosto a úplně, i chápu se telefonu, abych požádal šoféra Tomáše (máme těch Tomášů trochu nepřehledně), aby pomocí navigace zjistil, kde jsme, a navedl nás do správného směru. Inu, byli jsme pouhá dvě patra ulic pod parkovištěm, a tak jsme paní nevděčně zanechali osudu a rychle po strmém schodišti dosáhli cíle. Nahoře byli rádi, že jsme se našli, a prý, kdybychom o sto metrů dál použili ten velký skalní výtah, měli bychom to bez námahy. V duchu jsem se omluvil ochotné domorodé ženě, která věděla, co činí a byla takto nevděčně odbyta.

Dobrodružství toho dne však ještě nekončila. Za hodinku jsme již byli v Rimini a zastavili tak blízko sjednanému hotelu, jak jen to šlo. Ze strany od chodníku jsme vyložili děti a kufry, ze strany od silnice dočista nic, neboť to bylo dopravně o život. Bylo krátce po šesté a odjezd na koncert jsme s pány šoféry sjednali z téhož místa na sedmou hodinu. Krátce před tím Iva listovala potvrzenou objednávkou, ukazovala nám fotky komfortně vybavených pokojů, slibovala koupelny s vanou, koberce, vybavené kuchyňky, klimatizaci, přímý výhled na moře a ještě nějaké drobnosti. Teď s úsměvem stanula před opáleným mladíkem v recepci hotelu a sladce pravila, že dobrý den a máme u vás objednané noclehy. Mladík bez zájmu odtušil, že u nich tedy opravdu nemáme žádné noclehy. Nu, brzy byl přesvědčen o opaku a začal dávat dohromady nějaké pokoje, samozřejmě zcela jiné a o jiném počtu lůžek, než bylo potvrzeno. Děti se bleskurychle přeskupily a vydaly se hledat svá hnízda. Brzy se však vrátily a sdělovaly, že počty lůžek v pokojích jsou zcela jiné, než pan recepční tvrdil. Iva to svěřila Lukášovi, ten s nějakými asistentkami oběhl pokoje, všechno spočítal, přerozdělil a ubytoval. Zatím na pokoji dam vypuklo rychlé mazání chlebů, neboť bříška kručela a do odjezdu zbývalo dvacet minut. Jaký slíbený komfort jsme našli na pokojích? Jedním slovem žádný.

Samozřejmě se všechno stihlo, autobus byl na místě, my taky, za dvacet minut jsme našli kostel, všechno vyložili, přebrodili křižovátku, na níž provoz nikdy neustával, a ponořili se do chladivého stínu salesiánského komplexu. Chladivý pouze vypadal. Kromě vedra tam ještě bylo notně vydýcháno, takže kožní póry otevřely okýnka a už je nikdy nezavřely. V kostele jsme rychle všechno postavili, zkouška proběhla k plné spokojenosti, po půl deváté fortna otevřena a prostora chrámu Santa Maria Ausiliatrice zpřístupněna veřejnosti. Očekávali jsme návštěvnost obvyklou při podobných koncertech, tj. čtyři vlastní lidé a jedenáct babiček. Bylo to však jiné. Koncert byl součástí regionálního festivalu, a když jsme po deváté začínali, byl kostel dočista plný. Obdrželi jsme požadavek na program složený výlučně z duchovní hudby, což poněkud znesnadňovalo jeho stavbu. Obávali jsme se, že pro posluchače bude málo kontrastní, chyběly osvědčené „hity“ v závěru. Kromě toho jsme vzhledem k náročnosti uplynulého dne a vysoké teplotě ovzduší očekávali

zvýšenou četnost nevolností a odchodů z jeviště. Děti však byly zaujaté, zpívání si užívaly a to je na nevolnosti nejlepší lék. Vydržely hodinu v plném zápřahu a nikomu ani nenapadlo, že by na něj „nějaký špatně“ přišlo. Kostel, který na počátku zdvořile tleskal, na konci bouřil a volal bravo. Vida, řekli jsme si, stačí trošku přitopit a výkon nemá vadu.

DEN TŘETÍ - středa 6. července

V recepci stojí Iva a vede hovor se včerejším mladíkem. Žádá o potvrzení, že nocleh byl řádně zaplacen, protože před odjezdem nebylo síly, která by hoteliéry donutila, aby takové potvrzení pro naše účetnictví vydali. Mladík praví, že žádné potvrzení nevydá, neboť k tomu nemá svolení nadřízeného. „Tak mu zavolejte“, radí Iva. „On teď spí“, trumfuje recepční. „Tak ho vzbud'te“, nedá se manažerka. „Ale v tuto dobu ještě všichni spí“, chabě se brání hoch. „Nebud'te všechny, stačí šéf“, končí debatu Iva. Potvrzení tedy máme, a tak po bohaté snídani na bázi jednoho croissantu a trochy džusu, štrůdl okufrovaných pěvců vyráží k parkovišti, neboť asi není moudré opakovat včerejší manévr v hustém provozu. Nakládání trvá déle.

Vyjíždíme úderem osmé, do Ancony je to asi hodinka a půl. Vyplouváme v půl druhé, bránu přístavu zavírají dvě hodiny před tím. Zbývající čas je rezerva pro případ nepředvídaných zdržení, bylot' by nám líto vracet se o týden dřív. Z toho důvodu i nákup pečiva necháváme až do blízkosti cílové destinace a dobře děláme. Bohatě zásobený Lídl nabídne bagety v lidové ceně - považte, o jedenáct evropských halířů za kus nižší než použití veřejné toalety.

S velkým předstihem nacházíme odbavovací terminál, pár desítek minut trvají formality, chvíli čekáme a pak, půl hodiny před deklarovanou uzávěrou vyjíždíme do přístavu. Ihned však zase vyjíždíme, jsouce svinským krokem hnáni energickou ženou ve slušivém reflexním oblečení, s poukazem na to, že trajekt má zpoždění, neboť v noci byla bouřka. Máme přijet za hodinu. Vracíme se do odbavovny, uklízíme děti do klimatizované čekárny a po hodince zkoušíme štěstí znovu. Dopadlo to stejně. Tentokrát přidala hodinu a půl. Nejsme si jisti, zda ta dáma oním „half past one“ skutečně míní půl druhou, nebo se o hodinu spletla. Znovu tedy klimatizovaná čekárna a Iva ověřuje údaj. Prý správně, ale paní se jistě nebude zlobit, když dorazíme už ve čtvrt. „To víte, přijelo moc aut, tak je tam teď hrozný chaos“, povzbuzuje nás ten dobrý muž za přepážkou. Velké parkoviště odbavovny se již vyprázdnilo, zůstává pouze slovinský autobus a my, již poněkud neklidní, a proto nabádám šoféra Tomáše, aby se pohnul, ač do čtvrt ještě pár minut zbývá. Vytrvale vzdoruje, že prý potřetí o gesto „vypadněte“ již nestojí. Paní nás propustila.

Prokličkovali jsme spleť přihrádek určených různým vozidlům a na dohled od lodi byli z autobusu vyhnáni, což nám přišlo příkořné, ale později ocenitelné, neboť zatímco jsme se již hodinu rozvalovali v pohodlných křeslech pod klimatizací, naši páni šoféři ještě pořád čekali na rozpáleném placu a do útrob trajektu zajížděli až mezi posledními.

Vyplouváme se zpožděním poctivých devadesáti minut, tedy přesně o třetí hodině odpolední. Děti si cestování báječně užívají. Nejprve se usadily na určených místech a vesele spotřebovaly polovinu svých plavebních zásob. Poté některé zatoužily po troše bronzu a pamětlivý opakovaného nabádání, pokryly svá tělíčka mocnou vrstvou opalovacího krému, načež vystoupaly na palubu s úmyslem oddat se sluneční lázni. Poměrně silný vítr přinášel obavu, aby se nám přes všechnu chemii přece jen nepřipálily a hodlali jsme je po půl hodině zahnat do stínu. Předběhly nás s poukazem na to, že se to tam nedá. Podrobnosti nebyly sděleny. Jiná skupinka hledala, až našla opuštěný kout, kde se mohla oddávat kytarově pěveckým orgiím, aniž by komu byla na obtíž. Lodní bazén, zpočátku prázdný a pokrytý sítí, byl vbrzku napuštěn a shledán atraktivním pro další houfek zpěvulí. Asi dvacet drobných dětí středomořských národností jim v koupacích požitcích halasně sekunduje.

Navzdory větru úmorné vedro nadále panuje, proto se děti vždy po nějaké době uchylují do klimatizovaného azylu a po vzoru zkušenějších pasažérů zakládají střediska nikoli nepodobná nomádkému ležení. Na dekách z autobusu přinesených jich pět či šest hlavičkami k sobě klábosí, rokuje, hraje karty či jen tak poklimbává. Leonka si ustlala pod policí na zavazadla a dospává dnešní krátkou noc. Souhrnně s klasikem řečeno - tam v podpalubí topič přikládá, všude na lodi je dobrá nálada.

Ta ostatně vydržela až do večera, a když sluníčko začalo klesat k západu, prohlásila Helenka, že bychom měli vylézt na horní palubu a zazpívat Smetanovu Mou hvězdu, jakože když se večer stmívá a tak, a asi to ani nemyslela vážně. Jenže nápad za chvíli rozkvetl, byl shledán božím a se sluncem nízko nad obzorem uskutečněn. Nezůstalo u Hvězdy, která si připomněla Západ slunce a sbor rychle přizpůsobil text situaci, zpíváje „za moře slunce zapadá“. Sluníčko dále klesalo a nadšení dětí vzrůstalo, jsouce podporováno tou „bezvadnou atmosférou“.

Dost dlouho trvalo, než jsme je z paluby dostali zpátky do klícky, kde nás tou dobou poctili návštěvou naši páni šoféři. Již jsem se zmínil, že autobus nastoupil značně později než my, a nyní nám bylo vyslechnout něco podrobností. Většinu dlouhé čekací doby manipulační personál postával a příliš nekonal. Poté prý přišla uniformovaná autorita, a jak bylo doslovně řečeno, liknavý personál zdrbala. Ten pak podlehl naprostému pracovnímu chvatu a hnal nebohé dopravce urputně do nitra trajektu. Patrně poněkud hala bala, neboť náš autobus společně s posledním

kamionem se tam už úplně nemohly vejít, a protože vrátka uzavírající vjezd se již dala do pohybu, spustilo dvacet uniformovaných posunovačů ukrutný povyk, přičemž každý z nich radil nebohým šoférům něco jiného. V poslední chvíli se tam pak přeci jen nějak nacpali, jsouce zaparkováni dva a půl centimetru od sebe, což způsobilo, že šofér Tomáš byl nevratně uvězněn ve svém voze. Druhý šofér, pan Josef, jenž zvenku navigoval, pak vyvinul značné úsilí, aby sehnal některého z dvaceti radílků, kteří se ve chvíli, kdy vrata zapadla, spokojeně rozešli. Pak tam ještě cosi přenášeli a posunovali, takže Tomáš byl nakonec osvobozen a vypuštěn na čerstvý vzduch.

Děti se pomalu ukládají ke spánku, ale opravdu velmi pomalu, neboť debaty o tom, kdo si ustele na koberci a kdo bude muset strávit noc vsedě, neberou konce. Chvíli ještě trvá, než přijmou skutečnost, že alespoň některé z uliček mezi sedadly musí zůstat volné, a pak už pohyb i hovor pomalu utichá. V tu chvíli nadšeně zavýská nejmenší ze tří dětí, které se spolu se svou rozsáhlou rodinou utábořilo pod okny, jsouce občerstveno vydatným odpoledním spánkem, jemuž se celá rodina až do půl sedmé oddávala. Vypraví se mezi počínající spáče, tu si vypůjčí střevíček, tu mokré plavky, támhle se pokouší nadzdvihnout víčko spící zpěvule, jinde přišlápne ručku vyčnívající zpod pokrývky. Maminka ovšem dítě pronásleduje, zcizené předměty vrací a potomka se pokouší ukáznit. To ovšem chlapečka rozběsí do té míry, že na spánek je v tuto chvíli třeba zapomenout. Vše se s malými obměnami několikrát opakuje a poté maminka dítě odvádí. Věříme, že nemíří na palubu a k zábradlí, takový konec malému pasažérovi přeci jen nepřejeme. Pak již jen občas projde ochranka, vykáže několik cestovatelů, kteří si zaplatili pouze místo pod širým nebem, a nyní se pokoušejí nocovat v komfortnějším prostředí. Blíží se jedenáctá a zdá se, že ostrůvky opravdických spáčů se pozvolna rozšiřují. Je načase. Za pár hodin nás probudí ruch při mezipřistání na Korfu a nedlouho poté již sami zamíříme k rodnému autobusu.

DEN ČTVRTÝ - čtvrtek 7. července

Na Korfu se nemezipřistávalo, protože jsme přímý spoj. Avšak buzení jsme byli svědomitě, neboť zmíněné drobné dítě se s maminkou vrátilo a dosti svědomitě v nepravidelných intervalech vřískalo až do rána. Krátce před půlnocí se do našich prostor vloudila skupina slovinských dorostenek, které na palubě celý večer holdovaly vlastní velmi hlučné diskotéce, a jaly se ne zcela tiše hledat koutek, kde by se usalašily. Koutky již ovšem byly obsazeny našimi dorostenkami a jinými majiteli kajutních lístků, takže se jejich slídění neobešlo bez rozličných šramotů. Jinými slovy - moc jsme se nevyspali, ale ráno bylo za chvíli; to už jsme pluli kolem

albánských břehů, slunce vycházelo nad horami a kdesi před námi číhal přístav Igoumenitsa.

Vše proběhlo rychle a bez problémů, autobus se vykulil z břicha trajektu nepoškozen, naložil nás a uháněl k jihu. Bez problémů jsme našli udanou adresu, objevili liduprázdný, dosti sešlý domek a po chvíli našli vnuka dotyčné paní, který nám objasnil, že babička Margareta, po níž je apartmán pojmenován, nás čeká o deset kilometrů jinde, ježto adresa, jíž jsme dosáhli, je adresou firmy, nikoli resortu. Koho by to napadlo, že? Zkrátím to. Našli jsme, ubytovali se, máme to moc krásné, pod okny staletý olivový háj, do moře pár kroků. Oslavili jsme opulentním obědem přivezeným z domova, uložili děti a uvařili si kafe. Přišly děti, že se nás dole u dveří kdosi domáhá a Helenka tam objevila mládež z pořadatelského sboru Armonia, která nás bude po celou dobu mít na starost. Zatetelili jsme se blahem, neboť to byla stejná mládež, kterou loni vyfasoval Severáček a do dneška si ji nemůže vynachválit. Loni mládež v počtu dva, letos už jsou čtyři, asi se jim líbí dělat hostům pomyslení a mít z toho plezír. Po deseti minutách vše domluveno až do zítřka, zjištěny různé podrobnosti, po kterých jsme se teprve chystali pátrat, objednána večeře a smluven meeting point večer v Preveze. Mládež odjela a my vyvedli děti očvachtat si nohy v moři, protože nebylo rozumné před večerním vystoupením a zítřejší soutěží naplno popustit koupací uzdu.

Poté všechny děti přišly k nám do obýváku, že je Helenka rozezpívá, ale se zlou jsme se potázali, vlítla na nás babička Margareta, že je (ted' v půl šesté odpoledne) siesta a že v tomto domě v době siesty ještě nikdo nikdy nezpíval a tak že to taky zůstane. Tak jsme nasedli a odjeli. Naši noví průvodcové (zůstaňme u mládeže) nás již očekávali kdesi na křižovatce, zavedli s autobusem na nábřeží, po němž nás kolem zakotvených jachet vedli do objednané hospůdky.

V rychlosti pro začátek sjednán gyros zavнутý do placky a nechlazená bezbublínková Fanta. Vyklubal se z toho objemný kornout plný masa, hranolků, zeleniny a nějaké pomády, roznesli plechovky s Fantou, samozřejmě ledovou, neméně ledové vody v plastu, a to pro celý autobus bratru za deset minut. Za porci chtěli tři kačky v evropské měně. No, sem budeme chodit.

Rychlost obsluhy velmi přišla vhod, protože jsme stihli pojíst i my dva s Helenkou, které před půl osmou část zdejší mládeže odtáhla k welcome párty kamsi za pět rohů ve spletitých uličkách. Samozřejmě nebylo třeba spěchat, neboť zde panuje rozšafný klid a půl osmou je třeba číst jako něco kolem osmé. Poté promluvil objemný muž nejasné funkce v červeném tričku. Vítal i představoval, udílel slovo a dle potřeby překládal do angličtiny zvedaje oči v nebesům vždy, když řečník příliš květnatě formuloval. Poté vyzval členy poroty, aby o sobě pohovořili a

nedosti na tom, na řadu přišli i sbormistři. Helenka se sice ulekla, protože správně vytušila, že řeč zůstane na ní, ale pak mluvila tak pěkně a plynně, že sklidila velký aplaus a množství úsměvů v auditoriu. Mezitím za zdí dvora, kde se ceremonie odehrávala, sílilo žvatlání mnoha úst. Párty skončila a my vyšli ven mezi čekající sbory, které se zde mezitím řadily k slavnostnímu průvodu. Naše děti jsou prý za rohem, pravila spřátelená mládež, náhle se objevivší. Děti jsme našli syté, spokojené a oblečené do sborového. Chvíli se ještě postávalo, poté zaduněly bubny a průvod, se dal do pohybu. Úplně vpředu bubeníci a za nimi naše děti. Domluvili jsme se, že to bude se zpěvem a připravili si Okolo Frydku a Beskyde. Jenže toho byl brzy konec a pochodovat jen s bubny trochu připomínalo pochod na popraviště. A tak jsme poctivě pěli asi tři čtvrtě hodiny a postupně dávali k lepšímu vše, co lid vymyslel v sudém taktu, Přeštickými panenkami počínaje a Nanynkou do zelí konče. Uprostřed byla zastávka na nábřeží a pouštěly se takové ty zapálené balóny. Náš balón to nebavilo, tak se trochu vznesl a ihned spadl do moře. Ostatní letěly vysoko, daleko...

Původně jsme čekali, že průvod obejde dva bloky a někam zalezle. Ve skutečnosti jsme ušli asi tři kilometry, poslední třetinu liduprázdnou pustinou a nakonec dorazili do letního kina, kde všechno svítilo, na pódiu připravené stupně a elektrický klavír Celviano, týž, který jsme při nákupu našeho prvního cestovního nástroje v roce 1993 zavrhl jakožto zvukově ohavný, a rozhodli se jednou provždy pro piáno značky Yamaha. Petr klavír vyzkoušel a připadlo mi, že zvuk nástroje od roku 1993 ještě podstatně vyzrál. Těšili jsme se, že věci teď dostanou spád. Tlačil nás totiž čas, abychom dodrželi povinné devítihodinové stání autobusu mezi večerním návratem a ranním odjezdem. Žádný spád nenastal. Průvod zastavil před bránou, bubeníci vrachotili dovnitř a utvořili špalír. Žena, pověřená tímto konáním, vyvolávala jeden sbor po druhém podle pořadí, ve kterém se přišlo, četla jeho životopis, poté se sbor jal pochodovat na místo v hledišti a jiná žena četla totéž v angličtině. Usazování sborů trvalo třicet pět minut. Usoudili jsme, že za těchto okolností ve stanovené době neodjedeme, i vyslali jsme mládežní spojku ke vzdálenému autobusu, aby se přesunul do naší blízkosti. Myslíte-li si, že teď již koncert započal, nemáte úplně pravdu. Koncert sice započal, ale nikoli zpíváním, nýbrž proslovy. Řeckem patrně dosud provívá duch Demosthénův a pověření funkcionáři mluví jistě dobře, avšak značně dlouho. Nejvíce jsem se obával jistého muže, který již dříve držel řeč na uvítacím dvorečku, bylat' dlouhá. Nyní jsem pochopil, že se jednalo o pouhé řečnické cvičení k hlavnímu večernímu programu. Tak či tak, již hodinu po příchodu k bráně kina byl jmenován náš sbor a vyzván, aby nastoupil a spustil. Děti s úsměvem zaujaly místa, Petr, s notami na pultu nástroje

povlávajícími v lehké večerní bríze, zadal tón a pak se spolu se sborem svižně pustil na klikatou virtuózní stezku Bokova Quoniam. Klavír zaduněl v reproduktorech, v nichž se okamžitě rozhoukala zpětná vazba, chlapík u mixpultu pohotově zeslabil, čímž klavír téměř umlčel, opět zesílil, vazba, zeslabil, umlčel a tak pořád. Petr hnal skladbu odhodlaně vpřed jako Jan Lucemburský koně do poslední bitvy, sbor s přehledem vybalancoval každou zatáčku, vygradoval závěr a skončil závěrečným akordem podepřeným mocným bučením reproduktoru. Auditorium nadšeně aplaudovalo, děti odcupitaly z jeviště, lehkým klusem dosáhly blízkého autobusu, šofér Tomáš zařadil a již jsme se hnali temnou nocí k apartmánům Margareta, ponechávající zbytek koncertu těm, jejichž nástupní čas k soutěži vykazoval vyšší hodnoty. Stihli jsme deset minut před limitem.

DEN PÁTÝ - pátek 8. července

Babička Margareta se vůbec netvářila, když se Iva pokoušela sjednat snídani již na půl osmou. Dobrá, tedy na osm. Ve čtvrt na devět byl stravovací koutek zpřístupněn a po deseti minutách Helenka projevila přání, abychom se pohnuli k autobusu. Každý, pravda, již cosi pozřel a mnozí ještě namazané chleby dožvýkávali cestou. Smutek však lomcoval duší při pohledu na půl kopy osiřelých vajec, dvě mísy melounových kostiček a několik táců se sýry a salámy, o džbánku s kouřící kávou nemluvě. Babička Margareta zachmuřeným pohledem sledovala nevděčnou klientelu a Iva ji v běhu ubezpečovala, že zítra všechno sníme a zvláště to ovoce, o které jsme předem žádali a dnes nechali bez povšimnutí. Osobně si myslím, že zítra skutečně všechno sníme, protože ta dávka, zredukovaná po dnešní zkušenosti, asi nebude valná.

Vypadli jsme, svižně dojeli do Prevezy, mládež již čekala na křižovatce, zastavila provoz, dovedla nás na místo, zavedla do šatny a posléze vpustila na jeviště. „Je to ten stejný klavír, co včera“, smutně pravil Petr a hned dodal, že to nevadí, protože on je hodný člověk. Všechno jsme to bleskově vyzkoušeli, děti byly soustředěné a klidné a nikterak přecpané. To už ve dveřích postávali rumunští mužové, že by taky rádi zkoušeli, brzy poté sbor pohledných bulharských mladíc. Petr dosud rozjímal nad klavírem a poté vznesl prosbu, zda bych byl ochoten asistovat při provedení Mendellsohna *Laudate pueri*, neboť pult tohoto problematického nástroje má prý sklon jako sjezdovka, a kdyby noty sklouzly, nastal by opravdový malér. U Boka to tolik nevadí, v nejhorším dohraje z paměti. Tento námět ve mně probudil záchvat konstrukční potence a vbrzku jsem pomocí složených listů papíru a několika pruhů náplasti zhotovil přípravek, který

problematický pult poněkud napřímil a držel v mírně balancující rovnováze. Petr byl spokojen a zakázku na asistenci odvolal.

Helenka zatím sbor nahoře v šatně dorozezpívala, děti pak v duchu nejlepších soutěžních tradic usedly dokola na koberci kolem Tomáše s kytarou a bezstarostně prozpěvovaly, co jim slina na jazyk přinesla. Občas někdo z okolních sborů strčil hlavu do dveří a nevěřícně zíral, kterak se naše děti půl hodiny před soutěží bezstarostně povalují po koberci a kvákají popěvky evidentně méně vznešených žánrů. My to ale máme vyzkoušené, hlasivky se drží na provozní teplotě a děti nemají čas spekulovat, co všechno by se v soutěžním programu mohlo nepodařit. I přišla řada na kultovní popěvek „Tam za tou duhou“ a nastal problém s vyvzpomínáním akordů kytarového doprovodu. Helenka se tedy kytary chopila, písničku zahrála a děti strnuly v němém úžasu, protože dosud netušily, že takovou dovedností oplývá. S uzarděním vysvětlila, že v době švagrovských táboráků posledních několika let vždy uspávala některé ze svých dětí, a proto neměla možnost projevit se tímto způsobem, dříve zcela obvyklým.

Nyní je třeba přiznat barvu. Když už všechno kolem Řecká bylo domluveno, přišlo nelichotivé sdělení, že v kategorii dětských sborů je přihlášen pouze jeden sbor a to náš. To nás dosti dožralo - před několika lety jsme se v podobné situaci v Bratislavě nechali přepsat do starší kategorie - ale tady s tím nešlo nic dělat, protože jiné kategorie předepisovaly odlišnou stavbu programu a na to bylo příliš pozdě. Soutěžíme tedy sami se sebou a budeme zvědaví na bodové ohodnocení, které porota přidělí. Jinak řečeno, ač sami, stejně můžeme skončit bronzoví nebo s čestným uznáním.

Děti nastoupily, pověřené ženy opět dvojjazyčně přeříkaly náležité texty a produkce začala. Poprvé jsem si soutěž báječně užil, Helenka totiž vyhověla mému přání a soutěžní program nastudovala i provedla. Seděl jsem v hledišti, poslouchal krásný zpěv našich dětí a říkal si, že úkol byl splněn. Zazpívaly tak, jak jsme si to přáli, programu nezůstaly nic dlužny, byly zaujaté a jejich zpěv zajímavý. Víc nepotřebujeme. Jak se na to bude dívat porota, je druhá věc, jejím svatým právem je náš výkon akceptovat nebo k němu mít výhrady. Sborový zpěv nelze měřit exaktně jako atletické disciplíny. Asi bych měl přidat nějaké nadšené řeči, protože to fakt bylo super a děti byly opravdu skvělé. Ale ty samochvály mi pořád ještě nejdou, ikdyž už se vůbec o samochválu nejedná.

Po soutěži je lehké. Ještě jsme poslechli dva tři sbory, ocenili zvukové hlasy rumunských popů, obdivovali eleganci bulharských dívek a vzdorovali usínání při produkci nejmenovaného sboru, jenž zpíval dvacet minut pomalu, unyle a nikoliv pěkně. Pak už byl čas k obědu, naše spřátelená mládež dovedně prokličkovala

labyrintem staré Prevezy a brzy nás usadila ve stinném loubí malé hospůdky, kde se o nás krásně postarali, donesli spoustu vody, roznesli saláty a zazdili to řízkem přes celý talíř. Potom pořád chodili kolem, ptali se, jak se máme, jak jsme spokojeni a co ještě pro nás můžou udělat. Řekli jsme, že by pro nás ještě mohli udělat zmrzlinu, ale to bylo nějak mimo sortiment i poslali nás ke stánku. Naše spřátelená mládež (některé již známe jménem, například Toníka, tedy Antoniose, jenž velí ostatním čtyřem dívkám) pravila, že ke stánku nepůjdeme, protože je horko a stát někde na slunci je ohavné. Půjdeme si tedy na zmrzlinu sednout, ale bude to deset minut trvat, protože právě nalili do stroje novou dávku. Vodili nás tedy cik cak uličkami, abychom se těch deset minut nenudili, což se nám právě moc nehodilo, neboť Kristýnce se neudělalo dobře a potřebovala spíš ležet. To ted' nešlo hned zařídit, ale zvládla to, zavěšena do silných mužů. Moc jsme se nedivili, je jedna z nejmladších a čtyři dny, které máme za sebou, byly jedním slovem nářez. Ted' už ale všichni sedíme na křižovatce uliček tak úzkých, že se sem vejde jen malý stolek u každé zdi a mezi nimi průchod pro štíhlejší postavu. Nad námi přístřešek proti spalujícímu slunci. Děti se staví do řady, každé obdrží velkou porci, pak usedají ke stolkům, k nimž stejným tempem druhý zmrzlinář přináší konvice s ledovou vodou a pro každého sklenici. Na konci nám dojatě děkují a účtují porce zmrzliny za polovinu deklarované ceny. Kristýnka se zmrzliny zříká, ale bere za vděk čtyřmi židlemi a chvilkou spánku.

Mezitím spřátelená mládež přivádí autobus k nejbližšímu možnému místu, nakládáme ochlazený manšaft, mládež vede autobus k supermarketu, který vypleníme s cílem dopřát robátkům k večeři řádnou porci salátu, jemuž pro stručnost říkáme řecký. Po hodince odpočinku konečně dlouho očekávané blaho. V půl šesté hurá do moře. Rozmístíme bójky ohraničující prozkoumaný prostor (ne o mnoho větší než leckterý zahradní bazén) a děti jsou šťastné, kvičením vítají každou vlnu, poskakují a potápějí se, prostě podvečer jedna báseň. Dopřejeme jim tři půlhodinky s krátkými přestávkami, ostřížimi zraky sledujícíce, zda každá potopená zase vyplave, zda se za bójky nechodí a zda některá nezačíná příliš blbnout. Za bójky se nechodilo, přílišně se neblblo a vynořily se všechny. Pak ještě na břehu řecká píseň s tancem pod odborným dohledem Toníka Antoniose a jeho vlastní produkce s vypůjčenou kytarou v olivovníkovém háji, jímž je nám cestou od moře procházeti. „Konečně jste se skamarádili“, chválíme naše slečny, které se z počátku k hostesům chovaly odtažitě. „No my jsme myslely, že ho máme považovat za místního donalda a jako s takovým s ním zacházet“, vysvětlují naše krásky.

Zatímco skotačíme ve vlnách, paní doktorka dílem opatruje životem zmoženou Kristýnku, dílem krájí rajčata a jiné rostlinstvo na salát k večeři. Jsou toho dva

naše obrovské vařicí kastroly a ještě po návratu od vody je třeba několika brigádníků, aby dílo bylo dohotoveno. Salát se moc podařil, nakrájeli jsme bílý chléb a hladovce vpustili do arény. Ve snídaňové besídce a jejím okolí se zaprášilo po salátu i pečivu a opět nastala spokojenost, jakou dobré jídlo pravidelně přináší. Po večeři ovšem děti ještě nutně musí k moři, protože se tam dnes koná západ slunce, a u toho ony ovšem nemohou chybět. Je nutno zajímavě pózovat fotografům, vyskakovat do výše, aby silueta na pozadí rudě planoucího západu kontrastně vynikala a tak dále a tak dále.

Blíží se jedenáctá, stavení již utichlo, s výjimkou dospěláckého podkroví, kam právě přišel netopýr. Nevíme kudy, všechna okna jsou opatřena sít'kami proti hmyzu, přesto je tady a svou přítomností zneklidňuje ženy, neboť co prý, kdyby nás pokousal, nebo, nedej Bože, se nám zamotal do vlasů. Otvíráme okno, spoléhajíce na jeho lokátor a skutečně, netopýr za chvíli neomylně vyletí. Zavíráme okno a netopýr je za tři minuty zpátky. To se opakuje asi čtyřikrát, vždy za velikého neklidu. Pak to přestane bavit netopýra, který se někde zavěsí, i nás, co se s jeho přítomností smíříme. Také podkroví utichá, ozývá se pouze klapání klávesnice generující tyto poslední řádky a Ivino tiché láteření, že zase vypadla wifina. Tak nevím, kdy se to k vám dostane.

DEN ŠESTÝ – sobota 9. července

Babička Margareta na nás nezanevřela, snídaně připravena v plném rozsahu; my k této věci přistoupili s rozmyslem i beze spěchu a jídelní altánek čistě vymetli. Nezdálo se však, že by jí to rozjasnilo tvář. Pomalu nám dochází, že takto to ona má a přestáváme si s tím lámat hlavu. Také další věci se pomalu srovnávají. Kupříkladu to, že děti netřískají dveřmi schválně, ale proto, že některé dveře bez hluku prostě zavřít nelze. To ale snad bylo známo i dříve. Také Maruška si oddechla, neboť byla opakovaně osočována nepříjemným rekreantem, že z jejích plavek sušících se na balkoně kape voda právě jemu do kávy. Učinili jsme příslušná opatření, plavky ze všech našich balkónových zábradlí se přestěhovaly jinam, a co vyšlo najevo? Že do kávy nepříjemného pána prýští tekutina z úplně cizích plavek řeckého původu. Nu, nyní ať si domorodci mezi sebou vyjasňují. Jsou to však příhody podružné a nepodstatné. Jinak je zde prostě skvěle a krásně, je o nás dobře postaráno a zvláště dnes, kdy se vstávalo v půl deváté a odjíždí se až před polednem, je náš svět plný míru a pohody.

Uháníme známou cestou, v Preveze nabíráme spřátelenou mládež ve stále kompletním počtu pěti kousků, tj. Antonín a čtyři dívky, které svého vůdce na slovo

poslouchají a také nepokrytě obdivují. Je to zcela v pořádku, Toník je mladý muž ztepilého vzrůstu, sličné tváře, galantního vystupování a výrazného organizačního talentu. Jeho tým pak tiše a synchronizovaně klape, a pokud se dotážeme na nějaký organizační uzlík, je patrně již dávno rozpleten a nám s úsměvem oznámeno, že některá Xeňa, Alexandra či Valia již akci zahájila a brzy úspěšně dovede k závěru. V souladu s dříve vyslovenou prognózou brzy vjíždíme do podmořského tunelu a za chvíli již vstupujeme na půdu turisticky bájného ostrova Lefkada, očekávající vpravo hospůdku, kde poobědváme, a vlevo ty pověstně úchvatné pláže a podmořské jeskyně, o nichž se tolik vypráví. Není tomu tak. Nějakých dvacet minut ujíždíme poměrně nevábým krajem po silničce, která pamatuje lepší časy. Doprava houstne, před námi opravují most, a tak jsme zvědaví, jak to mají ošéfované. Jednoduše. Za rohem pevnosti přes vodu od břehu ke břehu zakotvili takový ten trajektík, co se do něj z jedné strany vjíždí a z druhé vyjíždí, čímž poměrně hbitě přemostili. Po chvíli jsme ve městě Lefkada, Toník-Antonios káže zablokovat křižovatku tím, že kousek za ní máme vystoupit, a nic mu nevádí dlouhé řady aut ve všech čtyřech směrech. Vyhovíme, neb on je domácí, a tak jistě ví. Kupodivu nikdo netroubí, děťátka vyskáčou ven, Xeňa, Alexandra či Valja (tu čtvrtou pořád nevíme a stejně jsou si všechny dost podobné) odvádí autobus neznámo kam a my v dlouhém štrůdlu vyrazíme po hlavní třídě. Nejdeme ani daleko ani dlouho, ale v popoledním vedru to tak vypadá. Chvíli se chladíme ve stinném podloubí které si banky, z níž Iva prostřednictvím bankomatu má mí hotovost. Pak ještě kus a již vcházíme do nevelkého kostelíka, zřejmě vzácné památky. Po zemětřesení v sedmnáctém století našli pod kořeny vyvráceného stromu nepoškozenou ikonu světce, jemuž přisoudili ochranu v průběhu tohoto přírodního běsnění. Poté, co díkůvzdání, postaven kostelík, který v dalších letech stihlo ještě několik pohrom, ale ikonostas v čele chrámové prostory je všechny přečkal do dnešních dnů. Vyšli jsme ven, po chvíli potkali oba pány šoféry doprovázené - aha, už víme i tu čtvrtou - takže možná právě Apostolou, zamířili k přístavu jachet a usadili se pod slunečníky. Chvíle rozmýšlení, co dětem předložíme k obědu, pak volba přepestrého pekáčku, plného různých druhů mas, uzenin, zeleniny, hranolků a chlebových placek. Prý jeden pekáček pro čtyři. Nu, což, když budou mít hlad, něčím je dokrmíme. Nebyl to pekáček, byl to řádný pekáč a nebylo možno to sníst. Každý si našel, co lahodilo jeho chuti, co zůstalo, zabaleno s sebou. Rozjímáme nad dětmi, které to či ono nejedí, takže jejich konzumovatelný sortiment se zužuje na pár jídel, která bychom těžko vyhledávali, i kdybychom k tomu byli ochotni. Na rovinu říkám, že ochotni nejsme, a že ve sboru stále platí „doma jez, co máš, jinde, co ti dají“. Pokud bychom seznali,

že by to některému z dětí mohlo přivodit neblahý zdravotní stav, asi bychom zvažovali jeho účast na dalším zájezdu.

Čas rychle ubíhá, opět tedy nasedáme do nedalekého autobusu a jedeme na kterousi z oněch pověstných pláží ostrova Lefkada. Putujeme dlouho nevalnou silnicí, stoupáme do prudkých kopců a v každém koutku nacházíme chumel parkujících vozidel, jejichž majitelé se někde nablízku pod skalami rochní v moři. Konečně Antonios uzná za vhodné zastavit a káže autobusu spouštět se ostrými serpentínami k pobřeží. Šofér Tomáš nemá valné chuti, protože tuší, co by ho mohlo potkat, ale co by pro nás neudělal, jde do toho. Tři ostré zatáčky projedeme se zatajeným dechem, ve čtvrté stojí zadkem trochu ve vozovce zaparkované auto, takže končíme, vysedáme, posledních pár desítek metrů jdeme pěšky. Autobus vycouvá k čísi zahrádce s otevřenými vraty, a protože tam už cosi parkuje, přidá se. Později Tomáš vypráví, jak je vděčný neznámému, v zatáčce parkujícímu řidiči, protože sjet až dolů, již tam patrně zůstal navždy, protože nebylo cesty zpět.

Antonio nás vedl na pláž, nejlepší místo je prý v blízkosti skal, kde lze také vplavati do jeskyní. Najednou se zarazil, chvíli zíral na nakupené skalní bloky, nad nimiž se tyčil vysoký vápencový útes. Pak zakroutil nevěřícně hlavou, že prý je to tu úplně jiné než loni. Posléze prozřev, s pochopením konstatoval, že no jo, vždyť tady bylo zemětřesení. Tak to tedy zrovna potáhneme děti do nějakých jeskyní, kde musí být spousta nestabilních šutrů. Takže od skal pěkně v uctivé vzdálenosti vyhradíme brouzdaliště v tyrkysové vodě na zlatém písku a dětem dopřáváme vodních radostí. Původní záměr věnovat celé odpoledne čvachtání v moři vzal za své pozdním příjezdem, a dobře tak. Slunce pralo velmi zběsile, takže jsme i nedlouhý zbývající čas museli zkrátit, aby nám miláčkové nezrudli. Nakonec honem ještě focení sboru ve stejných tričkách a pak již po stopách autobusu rozpálenou silničkou vzhůru. Neupekli jsme se, na základnu dojeli ještě s malým předstihem, připravili se na koncert a znovu vyrazili do Prevezy vzdálené asi patnáct kilometrů. Sobotní večer vylákal snad veškeré obyvatelstvo na nábřeží, všude plno světla, ryčné hudby z hospůdek a náš uniformovaný štrůdl táhne tím vším k neznámému cíli. Po deseti minutách spatříme osvětlené průčelí, před ním sborové stupně, mikrofony, zvukaře štelujícího svá hejblátka a klavír. Hrňeme se k němu, zda někdo nezrušil naše pultová udělátka, ale je to jiný klavír, patrně podobné kvality, ale pult na noty, všechna čest, je v pořádku a má správný sklon.

Pak opět standardní zjištění, že všeliké kvaltování toliko pro hovado dobré jest, protože deklarovaný začátek koncertu se nejméně o půl hodiny liší od začátku skutečného. I tak jsme se dočkali, zahájil smíšený sbor Vox animae ze švýcarského Le Landeron, jenž, jsa náležitě ozvučen, zapěl do tlumeného podkresu desítky

různých muzik z okolních hospůdek, heren a jachet. Sešlo se mnoho lidí, asi padesát plastových, nyní již obsazených židlí před sborem, obklopily desítky zvědavců přilákaných mocným zpěvem. Program se pěkně odvíjel, obecenstvo neskrblilo potleskem a se začátkem poslední skladby Toník-Antonios zavelel k přesunu do výchozího stanoviště. Pak už jsme zpívali Dvořákův věneček, Krčkovu úpravu Hrušky v širém poli, Louny a Hodonín upravené Mirkem Raichlem, i přišla na řadu Gerakina.

Zde nutno učinit malé odbočení pro všechny, kteří nebyli na našem letošním benefičním koncertě 29. června. Po celou dobu přípravy na Prevezu jsme ustaraně rozjímalí, kde vzít čas na obstarání, úpravu a nácvik řecké písničky, protože to se moc hodí zazpívat v cizině tu jejich. Iva dokonce obstarala paní rodem z Řecka, která píseň vybrala, našla na internetu, pořídila vzorovou výslovnost, ba i taneček zprostředkovala. Když bylo jasné, že se čas nenajde, protože prostě soutěžní program potřeboval své, vymyslela Iva, že to s dětmi a Petrem dají tajně dohromady sami a nás dva s Helenkou na závěr koncertu překvapí. Když jsme tedy dozpívali celý program i připravené přídávky, začalo cosi t'ukat i hrát, děti se pohybovaly jinak než obvykle a kdosi mě za ruku kamsi táhl. Pomýšlel jsem na částečné zatemnění mysli, avšak skutek byl realitou. Byli jsme s Helenkou usazeni do předních míst a nevěřícně sledovali první provedení řecké písně s tancem a mnoha instrumenty, v nejvyšším utajení skvěle připravené.

Zpátky do Prevezy. Po nezpochybnitelném šumperském úspěchu jsme písničku zařadili i do tohoto vystoupení. Když začala, ozval se z publika nejdříve spontánní potlesk pak nadšené vytí, a když jsem skrze kameru pohlédl do řad obecnstva, s údivem spatřil, že skoro všichni zpívají s sebou. Bylat' to píseň obecně známá a oblíbená. Aplaus byl kolosální. Pak to sbor ještě zazdil Ježkovým Nebe na zemi s brilantním Tomášovým klarinetovým sólem a bylo hotovo. Moc pěkný pocit. Později jsme to s dětmi ještě přetřásali, zmínil jsem se o spoluúčasti obecnstva a na to kterási volá: „Nejenže zpívali, ale aj plakali!“ Slezli jsme z jeviště, spořádaně se postavili dozadu do publika a ejhle, kdo se to za námi hrne? Není to babička Margareta? Je to babička Margareta! Má svůj obvyklý mírně nedůtklivý obličej, ale obchází všechny děti v dosahu a hladí je po tvářičkách.

Ještě jsme chvíli poslouchali dva další sbory, ale potom hodin přibylo a nastala nutnost miláčky odvézt a uložit. Cestou zastávka u jedné z jachet a proslovem i zpěvem oslaveny Nikolčiny patnáctiny, z toho pošel další nostalgický zpěv táhlých písní za pochodu k autobusu, přerušeno ještě jedním provedením řecké písničky na jakémsi příbřežním náměstí. „Chytl je sentiment“, s mírně cynickým odstínem ve hlase konstatovala naše jemná sbormistryně a pobízela děti do dvířek autobusu.

Cesta domů rychle uběhla a kolem půl dvanácté pak zachvátil naše nocležiště náhlý klid.

DEN SEDMÝ - neděle 10. července

Také dnešní rozjezd je poklidný, na devátou do altánku k snídani, před desátou odjezd do Prevezy. Dnes je velký den, dopoledne nás čeká povídání s porotou, večer pak závěrečný koncert v antickém amfiteátru, spojený s vyhlášením výsledků. Kdekdo je na to zvědavý. Děti dostanou dvě hodinky na nákupy v úzkých uličkách, spřátelená mládež tvrdí, že všichni mají otevřeno, protože zde je zavřeno vždy v pondělí a ve čtvrtek odpoledne. Houby s octem. Děti marně hledají otevřený krámk, ale brzy toho nechají a uchýlí se do kostela, kde samostatně pěj, vzbuzující úžas místního pána, který to tu má na starost. Poté zamíří do známé hospůdky a holdují salátu, později pak řádné porci musaky.

My s Helenkou mezitím rojukeme s porotou a je to vrcholně zajímavé. Především na místo dorazíme v požadované půl jedenácté. Nemohu říci, že jsme tam první, ale moc nás tam opravdu není. Čas plyne, v jedenáct dorazí větší část poroty, pak ještě nějací opozdilci. Mohutný muž, co nás ve čtvrtek vítal v červeném tričku, s rozmyslem pohovoří a poté předá slovo norskému porotci Ragnar Rasmussenovi. Ten se rozovídá o věcech, které nám velmi konvenují. V kostce: Sbor musí zpívat od srdíčka, a aby tak mohl činit, musí to umět. Tedy technika a emoce. Má-li sbor třicet členů, může to být třicetkrát zajímavé nebo třicetkrát nudné. Neboť není větší nudy, zpívá-li sbor nehezky a bez emocí. Jako by nám Milan Uherek norským prostřednictvím z onoho světa vzkaz posílal. Poté se porotci rozcházejí do různých koutů a sbormistři za nimi jednotlivě chodí na kus řeči. Mám sice chuť podrobně popisovat všechna navýsost inspirativní setkání, ale tuším, že bych zde valného zájmu nezbudil, proto opět stručně. Především jsem poprvé narazil na porotce, kteří bez výjimky postřehli absolutně vše, dokázali to komentovat a předložit různá řešení i pohledy na věc. Většinou nepotřebovali nahlížet do poznámek a všechno sypali z rukávu. Projevovala se jejich specializace - Američan vyučuje na univerzitě dirigování, druhý Američan je odborníkem na renesanční polyfonii a tak dále a tak dále. Vesměs nás potěšili konstatováním, že děti krásně vypadají, zpívají s prožitkem, disponují dobře vedenými hlasy, které je radost poslouchat, zpívají čistě, skladby jsou dobře vystavěné a mnoho dalších příjemných konstatování. Ale: tohle, tohle, tohle, proč, proč ne, raději takto a dobrá stovečka připomínek k detailům, o nichž dobře víme, ale v daném čase nebylo možné. Neboť nastudování skladby je sestavování velmi složitého soustrojí, které by mělo spolehlivě a bez

zadrhnutí běžet, což vyžaduje čas, trpělivost a ochotu dětí být u toho fyzicky i duševně. Vycházíme nadšeni fundovaným rozbořem, velikou dávkou inspirace a naprosto znejistění absolutním nedostatkem představy, jak to večer může dopadnout. Traduje se, že když porota hodně chválí, lze očekávat nevalný výsledek. Naopak, když hodně vyrejvá, může to být dobré. Tihle hodně chválili a hodně vyrejvali. Vycházejí nám z toho dva modely: Takový výborný sbor si nemůže dovolit zanedbávat tolik důležitých detailů. Nebo: Takový výborný sbor jistě na základě našich postřehů snadno postoupí na ještě vyšší level. Sečteno, podtrženo, bronz snad nehrozí, jestli zlato nebo stříbro, nemáme tušení. Tudíž nevnese jasno ani mezi děti i zbytek dospělých, kteří již netrpělivě posedávají nad svými saláty.

Pojídáme objemnou porci musaky a ze všech stran přetřásáme dopolední informační zdroj. Ve vedru, které stále panuje, vstupuje jídlo do organismu jen neochotně, mnohé porce zůstávají nedojedeny. Moc se tomu nedivíme. Majitelé hospůdky nám opět dělají pomyšlení, doplňují chlazenou vodičku, zapřádají hovory a nakonec, jako pozornost podniku, přinášejí talířky s kostkami melounu. Přes napjatá očekávání panuje mezi dětmi i dospělými příjemné rozpoložení a sytá pohoda.

Vykoupili jsme jedinou otevřenou večerku, abychom dětem opět k večeři připravili salát, který ony vždy velmi vděčně přijímají. Pak již na základnu, dvě hodinky odpočinek, poté diskusní klub na náměty dnešního dopoledne, neboť je třeba ukojit dětskou zvědavost k prasknutí napjatou a šetrně děti připravit na to, že jejich představy o výsledku soutěže nemusí být naplněny. Půl hodinky strávíme ve stínu olivovníků, poté se přesuneme k moři, obójkujeme koupací prostor a hurá do vody. Je půl šesté sluníčko již tolik nepálí, voda má teplotu mírně ochladlé kávy a děti jsou zcela blažené. Součástí tohoto programového bloku je také gratulace k dalším ze čtyř zájezdových narozenin. Tentokrát je oslavencem Petr, jemuž popřáno a sděleno, že jeho dárek (žlutý meloun) hlídá Ferda Mravenec. To je náповěda k nalezení, protože řečený meloun je součástí kotvičky jedné z bójek, a bójkami jsou plavací kola vymalovaná vkusnými postavkami Ferdů Mravenců a Brouků Pytlíků. Petr pak obeplouvá jednu bóji za druhou, potápí se, nenalézá, proto pokračuje dál. Melounek totiž vězí v igelitce zasypán několika kilogramy hrubého písku. Konečně nalezen a Petr je vyzván, aby projevil přání, čímž se rozumí, že si vybere písničku, kterou mu sbor zazpívá. Výběr jest překvapivý, žádá francouzskou koledu „Tam, mezi volkem, oslíkem“. Přislíbeno a odloženo, neboť pěvectvo již dlouho šilhá po zelenavých vlnách a na očích vidět, že zpěv je to poslední, co je v tuto chvíli zajímavé.

V půl osmé jest salát připraven a vzápětí pozřen, v půl deváté odjíždíme. Tentokrát nikoliv do Prevezy. Na půl cestě rozlehlý plácek, k němuž se ze všech

stran sjíždějí autobusy se zvědavými pěvci. Nablízku mocné, velmi starobylé zdi - antický amfiteátr, odeion, jak hlásají nápisy. Místní se honosí, že jsme to právě my, kteří jsme účastni jeho otevření po předchozí rekonstrukci. Možná také, že takto pouze každoročně hostům poskytují pocit výlučnosti okamžiku, neboť vím, že také loni zde proběhl závěrečný koncert i vyhlášovací ceremoniál. Ale třeba to bylo těsně před rekonstrukcí. Vstupujeme dovnitř a vítá nás působivý prostor evokující prastaré časy. Jsme jedni z prvních a v následujících chvílích můžeme sledovat, jak se amfiteátr postupně zaplňuje, jak silné reflektory s postupujícím soumrakem stále ostřeji vykrajují starobylý prostor z houstnoucí tmy. Můžeme také sledovat, jak renomovaný festival využívá ochoty mnoha pomocníků nejrůznějších oborů, často nikoliv profesionálů, jejichž někdy komické hemžení vzbuzuje úsměv, více však obdiv a úctu. Uprostřed první řady se opět rozložili zvukaři se svými hejblátky a my jsme zvědavi, jak si se sborovou akustikou poradí tentokrát. Jsou totiž dva. Ten, co při prvním zpívání v letním kině tak dovedně balancoval se zvukem klavíru, tedy zvukař mladší a ten, co včera vcelku slušně zvučil koncert na nábřeží, tedy zvukař starší. Jejich symbiózou by tedy mělo vycházet cosi středně úspěšného. Není tomu tak. Při prvním sborovém zapění se ukáže, že prostor je nazvučen opravdu velmi dobře, přimíchán lehký dozvuk, takže zpívání připomíná akustiku kostela. Asi v polovině koncertu však v okolí jejich stanoviště nastane jakýsi rozruch, dva chlapíci lezou po zemi a strkají zkoušečky do všech zásuvek. Poté se vztyčí a o překot uhánějí ven z amfiteátru. Od té chvíle již nebylo lehkého dozvuku mezi námi.

Již se zcela setmělo, tmavomodrá tma ohraničila osvětlený prostor a atmosféra prohloubila sílu okamžiku. Moc dobrý nápad tenhle amfiteátr. V tradičně zpožděné době všechno započalo, zazpíval hostitelský sbor Armonia Preveza i nastal dlouho očekávaný okamžik. Nebudu napínat. Na pódium zavolali všechny sbormistry, četli to po kategoriích od bronzových medailí, současně na plátno promítali grafickou variantu, aby se snad někdo nepřeslechl a nic se nedověděl. Ohlásili kategorii dětských sborů a krev v žilách našich děti prudce zhoustla. Poté řecká moderátorka zašveholila něco, v čemž se mihla originální podoba jména Jana Zlatouštího a ono „Chryso“ ve spojení se slovem „medaile“ naznačilo, že děti budou spokojeny. Vzápětí na plátně naskočilo „Motyli Sumperk“, „gold“, a „first prize“, vypukl příznačný nadšený řev, z něhož se teprve Helenka na jevišti, odkud na plátno neviděla, dověděla, pro co si jde. No, nadšení neznalo mezí, děti jásalý jak zaplacené, slzičky tekly, prostě paráda. Všichni okamžitě cítili, že půl roku trvajících dřina přinesla ovoce, že je to tak správně a že to stálo za to. Přesně v tuto chvíli odlétla první stručná zpráva na náš FaceBook. Pak ještě Helenka obdržela cenu,

kteřá by se česky dala vyjádřit jako ocenění za mimořádné pedagogické působení, což jsme četli jako ocenění skutečnosti, že děti, vedle pozoruhodného jevištního projevu, se stále chovají tak, aby své zemi nedělaly ostudu a že je to zvenku na první pohled patrné. Opět potěšení pro všechny. Po vyhlášení výsledků dlouhý, předlouhý koncert, nakonec ještě dlouhé předlouhé povídání k auditoriu, které již netrpělivě postávalo a potleskem nezdolného řečníka přerušovalo. Odcházelo se v půl jedné...

Ještě slovíčko o našem vystoupení. Na pódium nás pozvali asi v polovině koncertu, děti již byly seřazené, takže bez zmateného přeskupování šňůrka modrobílých oveček přicupitala na pódium, Petr hrábl do kláves, staříčků Jaroslav Ježek rozpumpoval amfiteátr, Tomáš s klarinetem v mezihře to ještě řádně osolil, aplaus na otevřené scéně, skandovaný potlesk, nadšené vytí. Co se dělo při řeckém tanečku asi netřeba popisovat. Přímo před námi seděli všichni porotci a ti se taky mohli strhat, jak tloukli dlaněmi o sebe. Myslím, že tohle zcela odlišné vystoupení doplnilo obraz, který si při soutěžním programu o sboru udělali. Srbský porotce pak dokonce Helenku vřele zlíbal, když ho na cestě z pódia mýjela, a pětkrát zřetelně pronesl „thank you“. Prostě bomba. Vida, jak mi ta chvála začíná jít.

Po návratu ještě u autobusu pamatováno na nesplněné přání, a tak se cvrčením cikádové noci ještě nese krásný zpěv vánoční písně. Poté děti padly do postýlek a už o nich nikdo nikdy neslyšel. My, dospělí, jsme to ovšem ještě řádně roztočili, vypařivše v šesti lidech celou sedmičku řeckého vína. Dobrou noc.

DEN OSMÝ - pondělí 11.července

Tak jsme si mysleli, že dnes bude Meteora a zítra Delfy. Nebude nic, protože autobus musí devět hodin odpočívat, a až se probudí, bude pozdě na jedno i na druhé. Ale vůbec to není špatné jednou nikam nespěchat a na nic se nechystat. Nastal tedy čas blažené bezstarostnosti. Snídaně objednaná na půl devátou sice vzhledem k době uléhání zaváněla příliš časným vstáváním, i připustili jsme rozpětí od půl do celé. To bylo bezezbytku dodrženo, v klidu posnídáno, další hodinka užitá k uspořádání osobních věcných nesouladů, poté přeprava. Na obvyklém místě u přístavu jsme zaparkovali s pětiminutovým předstihem a vyhlíželi spřátelenou mládež. Dorazila na vteřinu přesně a po krátké poradě sbor zamířil do oblasti dnešních nákupů ve snaze napravit včerejší informační šum. Děti seskupinkovány, poučeny o bezpečnosti a požární ochraně (po kolikáté již), čas a místo setkání domluveny, poté manšaft rozehrán. S Ivou zatím jdeme domluvit oběd do hospůdky, kde jsme se včera rozloučili, že už nikdy nepřijdeme. To bylo radosti, to bylo vítání,

jak by ztracené děti přijímali. Po dvou dnech přejídání jsme zvolili lehčí variantu a objednali smažené ančovičky, vždy talíř pro dvě osoby a pár porcí navíc, kdyby nestačilo. Před tím obligátní salát, tentokrát obohacený několika plátky balkánského sýra, jak tomu u nás říkáme. Poté spěcháme za nakupujícími. Ti se sice před chvílí rozešli různými směry, ale průzkum terénu je brzy svedl na jedinou ulici, takže na dvou stech metrech bylo možno potkávat celý sbor. Děti si počínaly vcelku úspěšně, a tak obtěžkány igelitkami ve stanovenou dobu zaujaly místa ve známé zahrádce. Roznesen salát i sýr a vyzváni jedinci, kteří předem ohlásili nepřátelské smýšlení vůči rybím pokrmům, aby se připravili. Tím velmi zpozorněli všichni ostatní, v jejichž očích se zračila obava, jakáže rybí havěť jim bude předložena. Vzrušení dosáhlo vrcholu s prvními talíři, které přistály na stole. „A jak asi z tak malých rybiček dostaneme ty kosti?“ padly první ukřivděné dotazy. Vysvětleno, že u tak malých rybiček se s vykostováním nepočítá. „A to jako máme jíst i s kostma a s ocasem?“ Vysvětleno, že ocásek je krásně křupavý a hodně chutná. Moc to nezabralo, ale podobně jako posledně v Itálii, kde jsme sbor krmili slávkami jedlými, hráz nedůvěry prolomilo první odvážné dítě a rybičky se pozvolna vydávaly do temných zákoutí organismu. Pak pochopena funkce solničky a šťávy z citronu, načež s chutí poobědváno a teprve na závěr zachráněno posledních pár šupinatých jedinců, aby také paní doktorka i unavené dítě, o něž doma pečovala, trochu ochutnaly.

Zastavili u Lídlů, nakoupili suroviny na ovocný salát, zítřejší cestovní oběd a mnoho dalších věcí, později na půl devátou objednali pizzu a vrátili se domů, abychom to všechno nacpali do ledniček a hned zase odjeli na malý výlet do záhadného místa s ponurým jménem Nekromantia. Nikdo o něm nic bližšího nevěděl, ale byla to jediná příležitost k nedlouhému výletu, abychom celý den pouze neprozaháleli, neprojedli a nepronakupovali. Moc jsme si od toho neslibovali, ale byli jsme hodně překvapení. Místo podivných, dodnes do značné míry záhadných rituálů, jejichž cílem bylo setkávání s nežijícími předky za účelem dovědět se něco o věcech příštích. Tedy jakýsi druh věštírny, ovšem věštírny vyznačující se dlouhým přípravným a zcela zvláštním procesem. Místo samo působí velmi mysticky, jeho centrem je zvláštní několikaúrovňová stavba, trochu labyrint. Pochází z velmi starých časů, jak napovídá kyklopské zdivo, jež můžeme spatřit také kupříkladu v Mykénách. Zájemci o informace z budoucnosti podstupovali iniciační proceduru, při níž trávili dvacet osm dní v absolutní tmě, živíce se speciální stravou, v níž patrně nechyběly halucinogeny. Postupně se přemísťovali z jedné části labyrintu do další, podstupovali různé očištné obřady, aby nakonec vstoupili do dialogu s obřadníkem, jenž se vydával za neživého předka a poskytoval nejednoznačné prognózy. Vše samozřejmě za nemalý poplatek. Paní průvodkyně nám toto všechno

velmi podrobně popsala a nakonec dodala, že vlastně nikdo neví, jak to doopravdy bylo, protože frekventanti byli pod hrozbou zesnutí zavázáni přísahou mlčet o všem, co je zde potkalo. Tak nevím, odkud ty podrobnosti paní průvodkyně vzala. Nicméně místo mělo atmosféru, povídání znělo věrohodně a všechny nás to hodně zajímalo. Pěkný výlet.

Zanedlouho jsme se vrátili do svého hnízdečka, s masívní pomocí dětí připravili obložené chleby na zítřejší výlet, nakrájeli spousty ovoce a připravili tak úžasný ovocný salát, na talířky připravili plátky chalvy co dezertík a všechno to odtáhli na pláž. Blížila se osmá, děti nejdříve vpluly do vyznačeného území či spíše úmoří a opět velmi spokojeně dováděly. Sluníčko, již velmi červené a veliké, pozvolna sestupovalo k obzoru a nastával soumrak. V tu chvíli stanuli na břehu naši mužové s náručemi plnými povědomých krabic. Pizza dorazila. V krátkosti vše zpřístupněno hladovému pěvectvu a poté pobřeží utichlo, pouze vrzání žvýkacích svalů doplňovalo konzumační idylu. Chutnalo i spřátelené mládeži (bez vůdce Antonína, jenž nastoupil prázdninovou cestu po řeckých ostrovech), která s tou naší již natolik srostla, že si patrně ani jiný stav nedokáže představit. Její služba sice včera skončila, ale doprovázejí nás dále a dále jsou velmi platní.

Na pláž jsme se ovšem nepřišli pouze sytit. Jedna z našich Helenek (ne ta největší) má dnes totiž narozeniny, a tak přejeme, předáváme další meloun a vybízíme k volbě písničky. Helenka volí „Když jsi v štěstí“, pročez na ni některé stařenky cení zuby, neboť tento song již zazpívaly sto a vícekrát. Nicméně skladba zní a krásně se nese nad mořem, slunce dále rudne a sestupuje k hladině, prostě chvíle nejvhodnější.

Nejvhodnější k zahájení rituálu, jenž jednou do roka rozbouří emoce pěvectva i doprovodu, totiž k loučení s těmi, kteří již do dětského sboru nikdy chodit nebudou. Většinou proto, že jsou nebo brzy budou čerstvě dospělí, menšinově proto, že je okolnosti vedou jiným směrem ještě před dosažením plnoletosti. A tak si sedáme do kroužku na vyhřátý písek, snažíme se nacházet slova slušící této příležitosti, posléze rozdáváme zarámované grafické listy, jež tuto příležitost již léta doprovázejí. Když domluvíme, zmizí poslední odlesk slunce z mořské hladiny a naplno propukají loučící emoce. Nebylo by vkusné líčit podrobnosti ani trousit cynicky vtipné poznámky, je to velmi intimní chvíle. Prozradíme jen, že děti za léta strávená ve sboru navážou velmi blízká přátelství a chvíle loučení pro ně není snadná. Pročez dosti vyprávění a všem dobrou noc.

DEN DEVÁTÝ - úterý 12. července

Někteří lidé to tak nevnímají, ale vstávat v pět hodin ráno prostě vůbec není hezké. A navíc takové neřecké. Přesto jsme na tuto hodinu nařídili budíky a vstávali v blahé naději, že se třeba děti neprobudí. My pak budeme zase moci vlézt do postele a to bude velmi řecké. Prozradili na sebe, že někdy spinkají až do jedenácti. Celý dům byl úplně tichý, bez známek života, ale jen jsem otočil kohoutkem vodovodu, bylo mi jasné, že života je naopak všude plno. Netekla ani kapka, což znamenalo, že ve všech koupelnách už si děti pilně čistí zoubky, a proto k nám nahoru nedoputuje nic. V šest už všichni zaujali svá místa, a jen co se rozdaly poslední jogurty, vydali jsme se na cestu. Kam a proč tak brzy? Protože bychom rádi stihli Meteory i Delfy v jediném dni, když to včera nebylo schůdné. Páni šoféři včera dlouze studovali cestovní podklady a tvářili se ustaraně, protože reference o stavu silniční sítě v naznačeném směru nebyly valné. Domluvili jsme se, že když v Meteorách bude čas dobrý, pokročíme ještě do Delf, když ne, otočíme zpět.

Cesta se brzy zařizla mezi hory a ještě před východem slunce se na okolních lukách válela mlha. Pak se na okamžik slunce ukázalo, veliké a rudé, aby se zase nadlouho skrylo za horami, jež lemovaly cestu vinoucí se hlubokým údolím. Pár desítek kilometrů křivolakou silnicí, pak půl hodiny novou dálnicí s mnoha tunely, posléze opět silnička šplhající stále vzhůru až do průsmyku označeného cedulí s nadmořskou výškou 1696 metrů. Po cestě vidíme podivné úkazy, jakoby nedávno najednou chybělo kus silnice a na tom místě to rychle a halabala dosypali a pofidérně zalátali. Někdy až na hranici průjezdnosti. Uvažovali jsme o vodních přívalcích, Ale nad poškozenou silnicí žádné přívalové známky nebyly patrné. Nu, co tedy jiného, než zemětřesení. Protože všude nad silnicí se tyčí spousty skal i volných sut'ových svahů, zatoužili jsme co nejrychleji z této líbezné krajiny zmizet.

Po čtyřech hodinách cesty se charakter krajiny náhle proměnil a z plochého údolí vystoupily skalní věže meteorské. Mnohem vyšší a mohutnější než jsem si je zapamatoval a představoval. Autobus nás provedl úzkou soutěskou mezi skalami až na parkoviště pod klášterem Všech svatých, jenž jest, co do doby založení, druhým nejstarším. Zakladatelem je poustevník Varlaam, jenž tak učinil v polovině 14. století výstavbou kostelíka a několika mnišských cel. Poté tam on i všichni jeho pokračovatelé lozili po žebřících až do roku 1923, kdy bylo do skály vytesáno 195 schodů. Je příznačné, že místo, které kdysi poustevníci vyhledávali pro jeho odlehlost a obtížnou dostupnost, dnes pulzuje turistickým ruchem a klidu k rozjímání tak skýtá pramálo. V roce 1988 byl komplex Meteora zařazen na seznam památek kulturního dědictví Unesco a zdá se, že jeho popularita rok od roku stoupá. Disponovali jsme informacemi získanými prostřednictvím internetu, kde se kupříkladu praví, že kláštery zavírají brány ve 13.00 hodin, každý den je přístupný

jenom jeden z nich a ještě některá další omezení. Bylo-li to kdy pravdou, dnes už není. Vstávali jsme v pět, abychom tu třináctou stihli a ejhle, otevřeno je do čtyř či do pěti a nikoliv v jediném, ale v každém, na který jsme dohlédli. Proud turistů je nepřetržitý a proud penízků za vstupné i suvenýry zřejmě také. Nu, jaképak stesky. Také jsme se podíleli. Popisovat dojmy, které zde i přes záplavu obyvatelstva lze nasbírat, je zbytečné, stejně jako popisovat vůni květiny. Dech staletí v kláštorech i závan věků mezi skalami nelze nepocítit.

Ještě pořizujeme nezbytné fotografie, čerstvě rozloučení doplňují základy svých sborových vzpomínek o další obrázky. Pak s trochou lítosti přijímáme rozhodnutí ožezet Delfy. Důvod je jednoduchý: Čtyři hodiny tam, dojet k pravděpodobně již uzavřené bráně, a aniž prožito, šest hodin zpáteční cesty před námi. To nám nedává smysl, proto zamíříme zpět s vyhlídkou na další podvečer v moři a dostatek času na sbalení před zítřejším nástupem zpáteční cesty.

Jak už to bývá, zpáteční cesta uběhla rychleji, před pátou jsme již doma. Cestou u stánku ještě nějaká rajčata a dva melouny. Po příjezdu jsme balili sborové věci, děti nakládaly koncertní oblečení a pomáhaly s úklidem autobusu i s balením sborového inventáře. Uvolnili jsme autobusovou ložnici pro zpáteční noční jízdu, shromáždili věci na poslední zájezdové vaření do jednoho koutku a separovali vše, co ještě před odjezdem bude zapotřebí. Děti byly ohromně výkonné, pomohly se vším, co bylo třeba, proto se vše podařilo v krátkém čase. To už se chystala večeře, tentokrát snídaňové menu v protilehlém denním čase. Pak, pokolikáté již, ale znovu se vši dychtivostí, opět do moře. U vědomí nástrah posledního dne jsme zostřili pozornost, navíc foukalo a vlny byly o pět centimetrů vyšší než v předchozích dnech. Připozdívalo se, už jsme na pláži byli sami, nebyl žádný spěch, dopřáli jsme dětem dvou řádných sekvencí, poté se slavily čtvrté, poslední zájezdové narozeniny a žlutý meloun proto obdržela Zuzka. Nad písničkou neváhala, ihned požádala o Přeštický panenky, jichž se jí také dostalo včetně falešného kvičení klavírních meziher z mých nakřáplých hlasivek. Děti se pozvolna couraly pískem k silnici a uličce vedoucí k olivovému sadu pod naším domem. Slunci zbýval malý kousek k večerní koupeli a sborové staršerstvo opět posedl sentiment, že by ještě těch pár minut počkali a trochu zaslzeli, když už se to všechno chýlí ke konci. Vyhnali jsme tedy z pláže nezasloužilou drobotinu a Iva převzala vartu nad věkovitou skupinkou. Slunce již dávno sestoupilo do podmořského světa, ale staříky dosud nevidět, patrně ještě sedí nad mořem a nostalgicky pěj. Ted' právě přišli. Je půl deváté. Dobrou poslední řeckou noc.

DEN DESÁTÝ - středa 13. července

Po ničím nerušené noci nastává obvyklé vedro, ideální situace pro balení a úklid před odjezdem z letoviska. Zanedlouho mám pocit, že na mě někdo z výšky vypustil teplou tekutinu a má mysl toužebně zalétá za polární kruh. Poslední společná snídaně v altánku a pak již dobalujeme, nakládáme a chystáme loučení se spřátelenou mládeží, která v počtu dvou nejvěrnějších exemplářů opět přítomna. Loučit se budeme také s babičkou Margaretou, která stále více jihne, postupně nás objímá a říká „I love you“. Ona moc anglicky neumí, a tak když se Iva chce zeptat, zda jí na rozloučenou můžeme zazpívat (kdo ví, jestli právě není nějaké denní období, kdy se to nesmí), musí použít srozumitelné formulace „tralalala now OK?“ Tralala právě teď bylo OK, zazpívali jsme nejen babičce, ale i synovi Kiriakosovi, který nám na poslední večer slíbil večeri z mořských plodů, ale pak ho postihla náhlá operace, patrně nevidomého střeva, a z nemocnice ho pustili až dnes. Všechny odjezdové procedury byly provedeny, děti usazeny, tedy jed'me.

Míříme do přístavního městečka Parga, kam je to necelých padesát kilometrů, a hodláme zde děti vypustit k doplnění nákupních nutností, najít hospůdku, kde domluvíme oběd, nakrmit robátka a pak jim najít něco nezapomenutelného, mámet' vyhraných čtyři sta Euro a hodláme jimi děti za jejich výkon odměnit. Avšak popořádku. Nakupovalo se zde o poznání pestřeji než při všech nemnoha předchozích příležitostech. Úzké, často zalomené uličky, zaplavené neuvěřitelným množstvím zboží seriózního i tretkoidního nabízely i to, co si člověk ani neuměl představit. Z letmého pohledu laika, minuvšího pár nákupních skupinek, nejvíce bodovaly náramky, na nichž „cosi“ bylo. Někde kotva, jinde rybička a čert ví, co ještě. Za druhé: Vybírali jsme z nabídky asi šesti hospůdek na nábřeží a vybrali jsme dobře. Děti si přály něco lehčího, nejlépe salát. Dostali jsme salát se slevou, pečivo i vodu v libovolném množství. (Kohoutková voda je všude moc dobrá, na stůl se nosí s kostkami ledu a podávají ji bez říkání i ke zmrzlině.) Iva současně navštívila jakýsi kiosk u vstupu na molo, kde každou chvíli cosi přistávalo a domluvila tam plavbu dvěma lod'kami kamsi daleko, tři čtvrti hodiny tam, totéž zpátky a mezi tím libovolný čas na koupání kdesi na vzdálené pláži. K tomu mezipřistání v pobřežní jeskyni a plavbu po řece Acheron, která teče přímo od Nekromantia a pár kilometrů odtud se vlévá do moře. Pozastavíte-li se nad těmi pár kilometry, musím doplnit, že lodičky nesly hrdý název „Fast Boat“ a „fast“ skutečně byly, jak dále patrné.

Po obědě děti ovšem v duchu nejlepších tradic, na principu „nejdříve dožrat a pak příjemně překvapit“, obdržely klamnou informaci nejstupidnějšího zrna. Bylo po poledni, teplota třicet šest ve stínu, na slunci asi sto, nad přístavem se ve značné výšce tyčila zanedbaná pevnost a Helenka sladce pravila dětem: „Mišánkové, my se

ted' po obědě trochu projdeme, vyšplháme si támhle nahoru k pevnosti, bude to pěkná procházka. Zaznamenal jsem, že naše vstřícné děti tuto informaci přijaly sice bez nadšení, avšak stále ještě s vlídným pohledem. Bylo třeba přitvrdit: „Domluvili jsme tam hodinovou přednášku o historii pevnosti a ten pán strašně pěkně vypráví“, doplnil jsem stejně sladce. Ještě to nebylo úplně ono. Následoval tedy kalibr, který vždy neomylně zabírá: „Ono to možná bude zbytečně podrobné, ale dal nám to strašně levně, tak jsme to vzali.“ Naše děti vždy dokážou zachovat úroveň, proto se neozývaly žádné dehonestující výkřiky na naši adresu, ba ani posunky nevyjádřily hodnocení tohoto nápadu. Podle toho, jak jim ztverdly rysy, bylo však nad slunce jasnější, jaká emoční změna právě proběhla jejich myslí. Změna nepublikovatelná.

Vyzvali jsme je k odchodu a ony si v tomto rozpoložení snad ani nepovšimly, že nejdeme k pevnosti, ale opačným směrem, zarputile zirájíce do rozpálené dlažby. Lod'ka kotvila u mola hned na kraji, a tak bylo bez dlouhého prodlévání možno říci: „Tak si do té pevnosti vlezte“. Druhá lod'ka právě připlouvala a řídil ji spíše mladý elegán, jehož asi právě probudili, protože jeho výraz plně korespondoval s výrazy, jimiž nás drobotina počastovala před několika okamžiky. Trvalo to jen pár chvil. Brzy zjistil, jak příjemnou klientelu na lodi má, a začalo ho to hodně bavit. Byly tedy dvě lod'ky, každá pro pětadvacet osob, dva kapitáni, spíše starší a spíše mladší. Pomalu jsme vycouvali od mola, lod'ky srovnaly směr, pak na to ti šílenci dupli a my ihned pochopili, proč se plavidla honosí nápisy „Fast Boat“. Vyrázili jsme vpřed rychlostí, o níž jsem si myslel, že je možná jen v akčních filmech, prolétli přístavem a prohučeli nepatrnou úžinou mezi dvěma skalisky u vjezdu do zátoky. Pak už jsme byli na širém moři a lod'ky se hnaly vpřed, chvíli spolu závodily a jedna předjížděla druhou, občas se vzdálily klidně na kilometr, aby se pak za chvíli prohnaly těsně kolem sebe, křížující dráhu té druhé, a vlétnuvše do vlnobití za vedoucím plavidlem, házely s námi jako mechanický býk s pětiletým kloučkem. Děti kvičely nadšením i hrůzou. Pak najednou klidná zátoka pod skalami a ústí temné jeskyně, do níž se pár desítek metrů dalo vplout, což také neprodleně učiněno. Po chvíli opět zběsilý úprk, kolem nás fičely rozmazané šmouhy osamělých skalisek, jako když rychlík míjí objekty blízko trati. Jedna za druhou uplývaly vzad zátoky i letoviska v nich rozložená, občas se kolem mihla líná jachta. Brzy se charakter pobřeží výrazně změnil. Vysoké skály zmizely, objevila se rovina, rozsáhlé rákosové porosty a my náhle pokojně vpluli do ústí řeky Acheron, řeky, jež plyne z oblasti tajemné Nektomantie, bájně řeky zapomnění. S trochou obav, zda nám tato plavba nevymaže čerstvě nabyté vzpomínky, jsme se proplétali rákosím, pozorovali vodní želvy, hnízda snovačů i kostry mrtvých stromů čnějící z hladiny. Vítr hvízdající kolem uší vystřídal vlhce horký stojatý vzduch a kapitán se rozhovořil o přírodní rezervaci,

již jsme právě proplouvali, upozorňoval na živáčky okolo nás, opatrně zajížděl až k hradbě pobřežních křovin. Děti poslouchaly pozorně, jako to při nějakém vyprávění dělají vždycky, a kapitánovo podezření, že nejsou úplně normální, zesílilo. Tázal se tedy, co my jsme to vlastně zač, když i trička máme stejná, a se zájmem vyslechl naši vizitku. Tázal se i po repertoáru, odpovězeno, že kdecó, kupříkladu řecký folklór. Následovala ukázka, již on po dvou slokách vzhledem k přírodní rezervaci zastavil, ale spiklenecky pravil, že za chvíli pojedeme k pláži plné rekreantů, zastavíme s oběma lod'kami vedle sebe, tam to dáme ještě jednou a oni prý se všichni zblázní. Opustili jsme řeku zapomnění bez ztráty vzpomínky a opět dováděivě uháněli k plážím pod skalami. V náplni takové plavby je zastávka na koupání a je jim prý jedno, chceme-li se koupat hodinu či dvě, že počkají. To my ovšem nechtěli, jsouce zvyklí na klid a liduprázdno naší plážičky, trpíce neoplavkovaností a rozhodnutí nesolit se znovu před dvěma dny cesty bez možnosti osprchování. Přistáli jsme u miniaturního plovoucího molíčka, zapěli řeckou dle návodu a grilovaný lid se vztyčil na svých lehátkách. Poté tleskáno, kam až oko dohlédlo. Domluvili jsme půlhodinové přeruševí plavby, děťátka s polovinou dospělých se brouzdala příbojem, druhou polovinu dospělstva kapitáni pozvali na kafe. Páni šoféři se zájmem přetrášali technické parametry plavidel, přičemž Tomáš obdivně kroutil hlavou, že člun má jen nepatrně slabší motor než jeho autobus. Což nám opět brzy předvedeno, neboť závěrečných patnáct minut cesty proběhlo ve znamení opravdové plavební virtuozity kapitána i dvou asistentek v modrých tričkách, které k tomu občas pouštěl. Pak jsme opět prolétli mezi oběma přístavními skalisky, přičemž Tomáš prorocky pronesl: „Ale on se do té škvíry jednou netrefí...“ Nu, tentokrát se ještě trefil. Mocné oboustranné „áhoj“ neslo se přístavem a modrobílý štrůdl se vydal rozpálenou ulicí k autobusu. Občas nějaký hospodský vyběhl ze stínu své oficíny a volal: „Áhoj, áhoj, Cési dóbry, tovsécko tu próvas“. Povzneseni působivou návštěvou pevnosti nasedli do rozohněného autobusu a nesli se vstříc přístavu Igoumenitsa, neboť zde pro nás s večerem mělo Řecko skončit.

Dříve však bylo nutno nakoupit, a to zejména vodní zdroje, pečivo a podobné nezbytnosti. Nebylo to úplně jednoduché, velkých supermarketů poskrovnu, zřejmě se na trhu vedle rozvinutého drobného obchodnictví příliš neuplatňují. Rozvinuté drobné obchodnictví pak většinou není dimenzováno na žravost dětského sboru, proto občas takový nákup chvíli trvá. Času jsme však měli nazbyt. Helenka pak vyhlédla stinnou hospůdku, Iva domluvila gyros s hranolky a chlebovým kornoutkem, tentokrát s hladovým sborem za zády, a tak jsme mohli v přímém přenosu sledovat, jak hospoda zvládá neohlášený vpád. Míst u stolků na první pohled nebylo dost, ale staří mladí začali odněkud vytahovat stoly i židle, prostírat a nosit vodu s ledem,

takže než sbor stačil obsadit místa připravená, byla připravená i místa nepřípravená a s dosednutím posledního dítěte začaly na stolech přistávat chutné kornoutky. Ke konci trochu polevili v tempu, ale i tak jsme byli za půl hodiny hotovi a odkráčeli za roh na zmrzlinu. Od pultu si ji děti odnášely přes ulici ke stolům, kde v klidu z kelímků zkonsumována, pročež jsme zůstali neupatřeni a i jinak upraveni.

Pak již přístav. Stojí zde veliká klimatizovaná hala s mnoha sedadly a mnoha obchůdky v celní i bezcelní zóně, jakož i nezbytným toaletním vybavením. Toho všeho bylo třeba, neboť jsme čekali na odbavení, čekali na kontrolu pasů, čekali na zpožděnou loď a čekali, až zpožděná loď přirazí ke břehu a otevře vrátka, tedy čekání v rozsahu několika hodin. Loď byla zcela táž, kterou jsme putovali do Řecka, všechno šlo tedy jako po másle. Děti, které se minulý týden dosti zmateně dohadovaly, kam si které lehne a kde kdo bude mít nohy, tentokrát brilantně uspořádaly spací koutky, odbyly toaletní úkony, převlékly se do spinkacího a krátce po půlnoci zalehly. Ostatní ponechejme zítřejšímu dni, přičemž je málo pravděpodobné, že i dnešní kapitolka dorazí na FB dříve než my ke vrátkům Komína. Lodní internetové připojení je totiž jedním slovem mizerné. Proto zatím ahoj a díky všem, všem. Ostatní po příjezdu.

DEN JEDENÁCTÝ A DVANÁCTÝ 14. A 15. července - konec putování

Den jedenáctý začal slabou hodinku po skončení předchozí kapitoly. Loď přistála u mola na Korfu. Vyhlíželi jsme z paluby, zda se náhodou neblíží rodinka s malým dítětem a ona se skutečně blížila. Patrně se však ubytovali v samostatné kajutě a repríza veselé noci z minulého týdne se neuskutečnila. Místo toho po dvaceti minutách bloudění útroby lodi do našeho nocležiště vstoupila skupina veselých mládežníků, hledajících, kde by hlavu složili. Dlužno říci, že hned poté, co spatřili naše pokojně oddechující ovečky, podstatně ztlumili, a po několikerém courání sem a tam postupně rovněž zahájili pokojné oddechování. Noc tedy měla všechny předpoklady k nevzrušenému průběhu, ale... Ale naše koťátka zatoužila po dalším sentimentu, a tak začala sondovat, zda by nemohla na moři zažít východ slunce. Vzhledem k tomu, že kdykoli znovu bez obtíží usínám, jsem se přihlásil za předpokladu, že budu probuzen a že nebude probuzen nikdo, kdo o to nestojí. Ve čtyři hodiny jsem byl šetrně přiveden k vědomí a spatřil, že všichni zájemci, taková menší polovina sboru, již nehlukně panáčkují připraveni opustit kajutu. Vyšli jsme na horní palubu, kde panovala absolutní a čiročirá tma. Pomyslel jsem si cosi o neznalosti jistých zeměpisných dějů, pravil, že teď právě můžeme vidět typický východ slunce, a zahnal je zpátky. Druhé buzení přišlo ve tři čtvrti na šest a tu

nebylo možno popřít, že na východním obzoru se již světlá tenounký proužek sluneční předzvěsti. Se zkušeností mnoha probdělých nocí jsem tipoval příchod slunce nejdříve za hodinu a byl jsem ubezpečen, že to nevádí. I stáli jsme u zábradlí, vzdorovali stále sílícímu větru a vyhlíželi a vyhlíželi. Po nějaké době asi polovina dětí usoudila, že toho romantického již bylo dost, a odešla pokračovat ve spánku. Vytrvalci dále zírali do žlutého pruhu a po dobré hodině se skutečně dočkali. Slunce nevyšlo z moře, ale z pásu nízkých mraků a určitě zcela naplnilo představy o výjimečnosti této chvíle. Bylo ovšem nutno si toho užít, a tak ještě dobrých patnáct minut vlhce pohlíženo k východu, než bylo možno zavelet k odchodu do temnot podpalubí.

Pak se ovšem spinkalo a spinkalo, poslední jedinci vstávali až k obědu, byla kajuta tichá a nikým nerušená. Ranní ptáčata hrála karty, splétala čupky, tiše předčítala kapitoly z oblíbené literatury či snídala z obdrženého přídělu. Vycházejíce ze zkušeností s řeckou ochotou a pohostinností, vyrazili jsme sjednat společný oběd a tu jsme zjistili, že na rozdíl od kdejaké pobřežní špeluňky uniformovaný personál mezinárodně exponované lodi téměř nevládne jiným jazykem než řeckým, a že by sršel nějakou zvláštní vstřícností, také nebylo možno tvrdit. Nicméně špagety pro všechny byly sjednány, robátka usazena v zrcadlovém sále restaurace a konstatováno, že krmě ač velmi chutná, díky množství v mnoha případech nezkonzumovatelná. Pak už jen dlouhé čekání, až se loď probije větrem, který téměř znemožňoval pobyt na palubě, do přístavu v Anconě. Síle větru odpovídalo i vlnění, a tak v závěru mořského putování nejedno pobledlé dítě upřeně zíralo do ústí plastického sáčku, aby se ubezpečilo, že zacílení je přesné. Nutno podotknout, že všechny děti tuto situaci ustály na rozdíl od zvěřince, který přepravovala jedna nemladá již dáma. V náručí třímala roztomilou kočičku, kdežto dvěma vodítky cloumali dva zpanikaření pejsci, spíše psi, které popadla hrůza ze vstupu na úzké schodiště, pročež úzkostně vyli. Nedosti na tom, jednoho z nich, právě ve dveřích samým děsem zradila peristaltika i bylo nutno se vyhýbat. Děti, které stály více vpředu, se pokoušely slušnými slovy objasnit nebezpečí ostatním, leč stále nějak nebylo chápáno čemu a proč se vyhýbat. Zazněl tedy stručný, řízný, i když ne zcela salonní popis situace a od té doby bylo jasno.

Opustili jsme loď, provedli děti chaosem, který na nábřeží panoval mezi čekajícími a vylod'ujícími se - lidi nelidi, auta neauta - nikoho nám nepřejeli a brzy jsme našli čekající a klimatizující autobus, rozpálený dlouhým pobytem v dusném podpalubí. Nasedli, poobjeli k nepříliš vzdálené benzínce, srovnali vše kolem sebe z lodi přinesené a halabala uložené, pokřísili jedno dosud nevolné dítě a vydali se k severu. Kdesi v oblasti Ferrary před osmou zastavili, uvařili oblíbenou minestru,

s chutí pojedli a poslali děti vyčistit zoubky, že jako už večer a brzy spát. Jenže noc byla mladá, hodinku se vedly závěrečné řeči a pak ještě nezbytný film, který k nočnímu cestování patří. Když skončil, byla zde další zastávka i pravím dětem něco ve smyslu „všichni vyčurat a druhé zuby“. „Druhé zuby“, zavrčela vedle mě manažerka, „uvědom si, že vezeš děti.“ A to mám za všechno. Nicméně venku zažíváme skutečné blaho, jsme již v horách a je tam, nastojte, skutečná nefalšovaná zima. Děti v tričkách se blaženě choulí a užívají si toho neznámého pocitu. Brzy pokračujeme, několik hodin ničím nerušený klid, páni šoféři vedou vůz bezpečně k domovu. Náhle záplava světél, množství uniforem rozestoupených do půlkruhu, snad i zbraně napřažené. Bylo již nad ránem a patrně zostřena pohotovost po neštěstí v Nice, to jsme ale ještě netušili. Pohled na spící broučky policii uklidnil, popřáli klidnou cestu a dali pokoj. Svítání a východ slunce tentokrát bez povšimnutí v okolí Vídně, zaspán i vjezd do vlasti. Zastaveno na Rohlence, a aby první slova po přistání nebyla „mami, já mám takovej hlad“, zakoupen mix koláčů ani tak čerstvých ani tak dobrých jako ty dvoje zahajovací, nicméně vítaných, a pokračováno v cestě.

Ostatní už víte. Pět minut po deváté u rodného Komína, vítání, zpěv obvyklého songu, jenž ani nebyl tak příšerný, jak se po dvou únavných nocích dalo předpokládat, spousty ochotných rukou při vykládání autobusu a pak už pěkně do vlastních pelíšků. Konečně bylo možno povolit svěrák, který každého z dospělých po celou dobu putování s dětmi svírá v zátylku, konečně bylo možno říci „je to za námi a bylo to moc dobré“. Udělali jsme vše, co bylo možné a moc by toho nebylo bez pomoci a přispění mnohých. Proto na závěr veliká poděkování a prosíme nepřeskakovat: Ministertvo kultury ČR, Krajský úřad Olomouckého kraje, město Šumperk, Pramet Tools s.r.o., obce Rapotín, Bludov a Postřelmov, Modré špendlíky a Kruh přátel Šumperského dětského sboru, ti všichni pomohli rodinám našich dětí učinit zájezd finančně dostupným. Středisko volného času Doris umožňuje složitému mechanismu sborového soukolí běžet tak, jak potřebuje, a často pomáhá hledat schůdné cesty tam, kde jich zdánlivě není. Rodinám za důvěru, trpělivost a podporu ve chvílích, kdy to na první pohled vypadá bláznivě nesmyslné, dětem za vše, co dokázaly, i když se to ještě před půl rokem zdálo velmi nepravděpodobné. A konečně paní Grauové i paní Müllerové za ty koláčky, co celou podařenou cestu tak skvěle předznamenal. Tak zas někdy. Tomáš Motýl a spol.